

Гапонюк М.

*к. е. н., проф., проф. кафедри фінансів імені Віктора Федосова
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ: ПЕРЕВАГИ, ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ

Дослідження впливу цифровізації на фінансову систему є важливим завданням для економістів та фінансових дослідників. Це дозволить розробляти нові підходи до фінансового регулювання та сприяти розвитку інновацій у фінансовій сфері.

Зв'язок між цифровізацією та фінансовою системою стає все глибшим. Хоча цифрові технології можуть принести фінансовій системі великі переваги, вони також створюють нові виклики та ризики.

Переваги цифровізації для фінансової системи включають більшу ефективність, низькі витрати та покращений доступ до фінансових послуг. Розширення цифрових каналів, таких як мобільні додатки та онлайн-банкінг, дозволяє клієнтам більш зручно та швидко користуватися фінансовими послугами. Крім того, цифрові технології також дозволяють підвищити рівень конкуренції на ринку та сприяють виникненню нових моделей бізнесу.

Експерти прогнозували, що до 2030 року частка цифрової економіки у ВВП найбільших країн світу буде становити від 50% до 60%. Цікаво, що в Україні цей показник міг бути ще вищим і досягнути рівня 65% ВВП, якщо були б реалізовані форсовані сценарії розвитку цифрової економіки протягом трьох-п'яти років. Проте, військове вторгнення внесло значні корективи в економіку всіх країн. [1]

Завдяки цифровізації фінансової системи можливо здійснювати безконтактні платежі за допомогою мобільних додатків, електронних гаманців або карток з чіпами. Такий підхід дозволяє економити час та гроші, а також зменшує ризик злочинних дій. Використання роботів та іншої автоматизації дозволяє швидше та ефективніше здійснювати фінансові операції, зменшує кількість помилок та ризиків, а також забезпечує високий рівень безпеки. Біткоїн та інші криптовалюти - це приклад нових цифрових форм платежів, які не залежать від урядів та банків. Такий підхід дозволяє забезпечити високий рівень безпеки та анонімності, а також зменшує вартість операцій.

Розвиток технологій та нових підходів у фінансовій сфері призвів до появи фінтех-стартапів, які надають нові фінансові послуги та продукти, що базуються на використанні цифрових технологій та інновацій. Хоча конкуренція між банками і FinTech-компаніями не нова, нові технології та прогресуючі інструменти регулюють нині демонстраційні зсуви у бік альянсу цих конкурентів. Конкуренція між банками та FinTech-компаніями вже змінилася на співпрацю в екосистемі FinTech/ RegTech [2, с. 55-56].

FinTech-компанії пропонують своїм клієнтам продукти значно дешевше, ніж традиційні банки, тому що вони використовують інноваційні методи оцінки ризиків, які базуються на аналізі поведінки клієнтів у соціальних мережах і використанні алгоритмів Machine Learning. Відмінність в бізнес-моделі дозволяє FinTech-компаніям провадити свою діяльність без необхідності дотримуватись регуляторних вимог, що ставляться перед банками. [3, с. 162].

Ці приклади показують, що цифровізація може привести до ряду практичних результатів, які дозволяють забезпечити більш ефективну, безпечну та доступну фінансову систему.

Освіта та фінансова грамотність можуть стати критичними факторами для успішної інтеграції цифрових технологій в фінансову систему. Люди повинні мати можливість зрозуміти ризики та переваги цифровізації та здійснювати свідомий вибір щодо використання цифрових фінансових послуг.

Загалом, впровадження цифрових технологій в фінансову систему має значний потенціал для поліпшення якості фінансових послуг та збільшення доступності для користувачів.

Однак, важливо також розуміти, що впровадження нових технологій пов'язане з ризиками та викликами, які потребують уваги та додаткових заходів забезпечення безпеки та стабільності фінансової системи. Наприклад, випадки крадіжок криптовалют або кібератак на фінансові установи показують, що існують ризики використання цифрових технологій, які необхідно управляти та зменшувати. Крім того, цифрові технології можуть також підірвати довіру до фінансової системи та спричинити системні ризики.

Наприклад, банки та фінансові установи повинні забезпечити високий рівень кібербезпеки та захисту особистих даних своїх клієнтів, а також розробити стратегії управління ризиками для забезпечення стабільності фінансової системи.

Крім того, уряди та регулятори повинні також відповідати на виклики, пов'язані з цифровізацією, та визначити найкращі практики та нормативні рамки для забезпечення стійкості та безпеки фінансової системи.

Загалом, цифрові технології стають необхідною складовою для розвитку сучасної економіки та фінансової системи. Однак, їх впровадження повинно відбуватися з урахуванням ризиків та забезпеченням високого рівня безпеки та стійкості фінансової системи. Наприклад, застосування технологій блокчейн може значно спростити та забезпечити безпеку фінансових транзакцій. Також варто досліджувати можливості використання штучного інтелекту та аналітики даних для покращення прийняття рішень у фінансовій сфері.

Важливо активно досліджувати та розробляти нові технології та підходи для забезпечення безпеки та стійкості фінансової системи у цьому новому цифровому світі.

Література:

1. Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (дата звернення: 21.04.2023).
2. Zveryakov M., Kovalenko V., Sheludko S., Sharah E. (2019) FinTech sector and banking business: competition or symbiosis? *Economic Annals-XXI*, No. 175(1-2), pp. 53-57.
3. Онищенко Ю.І. (2018). Банківська діяльність в умовах розвитку цифрових технологій. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова*. Т. 23. Вип. 8(73). С. 160-165.